

EUROOPA KOMISJON

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid

Juhised liikmesriikidele
integreeritud säästva linnaarengu kohta
(ERFi määruse artikkel 7)

VASTUTUSE VÄLISTAMINE

Käesoleva töödokumendi on koostanud komisjoni talitused. Selles sätestatakse kohaldatava ELi õiguse alusel Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide seire, kontrolli või rakendamise seotud isikutele ja asutustele tehnilised juhised ELi eeskirjade tõlgendamiseks ja kohaldamiseks kõnealuses valdkonnas. Dokumendi eesmärk on pakkuda osutatud eeskirjade kohta komisjoni talituste selgitusi ja tõlgendusi, et hõlbustada rakenduskava elluviimist ja edendada häid tavasid. Juhised ei piira Euroopa Kohtu, Üldkohtu ega komisjoni otsuste tõlgendamist.

Sisukord

1.	TAUST	3
1.1.	Viited õigusaktidele	3
1.2.	Juhiste eesmärk	3
2.	JUHISED	4
2.1.	Programmitööga hõlmatud elemendid	4
2.2.	Linnaasutuste mõjuvõimu suurendamine	5
2.2.1.	Üksikute tegevuste valimine	5
2.2.2.	Linnaasutuste määramine vahendusasutusteks	5
2.2.3.	Korraldusasutuse ja linnaasutuste omavahelisi kokkuleppeid kajastava kirjaliku dokumendi soovituslik sisu	6
2.2.4.	Auditinõuete ulatus	7
2.2.5.	Arvukamate ülesannete delegeerimine linnaasutustele – üldine toetus	7
2.2.6.	Huvide konflikt	7
2.3.	Säästva linnaarengu integreeritud strateegiad	8
2.3.1.	Linnaarengu integreeritud strateegiad ERFi määruse artikli 7 kontekstis	8
2.3.2.	Linnaarengu integreeritud strateegiate aluspõhimõtted	8
2.3.3.	Tehniline abi strateegiate väljatöötamisel või olemasolevate strateegiate muutmisel	9
2.3.4.	Rahastamisvahenditest toetatav säästev linnaareng	9
2.4.	Rakendamise seire ja strateegia hindamine	10
2.4.1.	Seirekomisjon	10
2.4.2.	Seire	10
2.4.3.	Hindamine	11
I LISA.	LINNAARENGU INTEGREERITUD STRATEEGIA SOOVITUSLIKUD OSAD	12
II LISA.	KORRALDUSASUTUSE JA LINNAASUTUSE OMAVAHELISI KOKKULEPPEID KAJASTAVA KIRJALIKU DOKUMENDI SOOVITUSLIK VORM	14

1. TAUST

1.1. Viited õigusaktidele

Määrus	Jaotis
Määrus (EL) nr 1303/2013 ühissätete määrus (edaspidi „ühissätete määrus”)	<i>EAFRD, EMKF, ERF, ESF ja Ühtekuuluvusfondi puhul</i> artikli 15 lõike 2 punkti a alapunkt i – partnerlusepingu sisu seoses linnade säästva arengu integreeritud meetmetega artikkel 32 – kogukonna juhitud kohalik areng artikkel 33 – kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiad artikkel 34 – kohalikud algatusrühmad artikkel 35 – Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetus kogukonna juhitud kohalikule arengule artikkel 36 – integreeritud territoriaalsed investeeringud I lisa punkt 3.3 (integreeritud territoriaalsed strateegiad) ja punkt 6.5 (põhiliste territoriaalsete probleemide lahendamise kord) <i>ERFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi puhul</i> artikli 96 lõike 3 punkt b – rakenduskavade sisu seoses linnade säästva arengu integreeritud meetmetega
Määrus (EL) nr 1299/2013 Euroopa territoriaalse koostöö määrus (edaspidi „territoriaalse koostöö määrus”)	artikli 2 lõike 3 punkt b – kogemustevahetus seoses linnade säästva arenguga
Määrus (EL) nr 1301/2013 Euroopa Regionaalarengu Fondi määrus (edaspidi „ERFi määrus”)	artikkel 7 – linnade säästev areng artikkel 8 – uuenduslikud meetmed linnade säästva arengu valdkonnas artikkel 9 – linnade arenguvõrgustik
Määrus (EL) nr 1304/2013 Euroopa Sotsiaalfondi määrus (edaspidi „ESFi määrus”)	artikkel 12 – territooriumide eripära käsitlemise erisätted

1.2. Juhiste eesmärk

Tunnistades linnade olulisust strateegia „Euroopa 2020” elluviimisel (ja hinnates üha kõrgemalt integreeritud territoriaalse lähenemisviisi lisaväärtust), on ühtekuuluvuspoliitika linnamõõdet ajavahemikuks 2014–2020 märgatavalt tugevdatud. See on eriti ilmne seoses ERFIGa, mille puhul liikmesriigid on nüüd kohustatud eraldama vähemalt 5 % oma ERFist tehtavatest riiklikest eraldistest (töökohtade loomisesse ja

majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames) selleks, et toetada säästva linnaarengu integreeritud strateegiaid, kus linnaasutused vastutavad vähemalt ülesannete eest, mis on seotud tegevuste valimisega. Peale selle on kasutusele võetud uued vahendid, et elavdada linnaarengu valdkonnas innovatsiooni ja eksperimenteerimist (linnadega seotud uuenduslikud meetmed, ERFi määruse artikkel 8) ning süvendada arutelu linnamõõtme rakendamise üle (linnade arenguvõrgustik, ERFi määruse artikkel 9).

Kuigi nende linnapiirkondadesse tehtavate investeeringute valik, mida EL toetab, on võrdlemisi lai (hõlmates näiteks vähemalt 50 % ERFi ja muudest linnadele keskendunud komisjoni algatustest), käsitletakse käesolevates juhistes konkreetselt küsimusi, mille riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused on esitanud ERFi määruse artiklis 7 sätestatud säästva linnaarengu integreeritud meetmete rakendamise kohta. Juhistes tuletatakse meelde rakenduskavades kindlaks määratavad põhielemendid ning antakse vastused rakendamist käsitlevatele küsimustele, mis on seotud linnaasutustele ülesannete delegeerimisega, integreeritud strateegiate väljatöötamisega ning edusammude jälgimise ja hindamisega.

2. JUHISED

2.1. Programmitööga hõlmatud elemendid

Enne konkreetsete küsimuste üksikasjalikku käsitlemist tasuks kokku võtta linnaarengu asjakohased elemendid, mis tuleks programmitöö käigus kindlaks määrata.

- Linnapiirkondade valimine ERFi artikli 7 jaoks. Linnapiirkondade / säästva arengu integreeritud strateegiate **valimine** on korraldusasutuse ülesanne (liikmesriigi ülesanne on **määrata kindlaks, milliseid piirkondi** tuleb käsitada linnapiirkondadena). Linnapiirkondade valimise põhimõtted on sätestatud partnerluslepingus ning võivad hõlmata linnapiirkondade seas vajaduste analüüsil põhineva **eelvaliku** tegemist (nt majanduskasvu keskused, suurlinna-alad või mahajäänud linnaosad), **konkurssi** või **pidevat valikuprotsessi**, mis põhineb kindlaksmääratud kriteeriumidel, nt mahajäämuse tase.
- Delegeerimine. ERFi määruse artikli 7 lõikes 4 on sätestatud, et linnaasutused „vastutavad ülesannete eest, mis on seotud vähemalt **tegevuste valimisega**”. Rakenduskavadest peaks olema selgelt näha, et see miinimumnõue saab täidetud ja et asjaomased linnaasutused määratakse **vahendusasutusteks**, sest nad hakkavad täitma ühissätete määruse artikli 125 alusel korraldusasutusele määratud ülesandeid.
- Rakendamismeetod. ERFi määruse artikli 7 kohaseid säästva linnaarengu meetmeid viiakse ellu ühissätete määruse artiklis 36 osutatud integreeritud territoriaalsete investeeringute kaudu või konkreetse rakenduskava või prioriteetse erisuuna raames. Mõistes „prioriteetne erisuund” tähendab „eri-” pühendumist täielikult linnade säästvale arengule. Olenemata valitud rakendusmehhanismist kohaldatakse rakendamisel samu nõudeid, milleks on delegeerimise miinimumnõue, **vähemalt kahe valdkondliku eesmärgi** kombineerimine (ühissätete määruse artikli 96 lõike 1 punkt c) ja vahendite kasutamine integreeritud viisil.
- ERFi määruse artikli 7 keskmes on **säästva linnaarengu integreeritud strateegiad**, millega lahendatakse majanduslikke, keskkonna- ja kliimaalaseid, demograafilisi ja sotsiaalseid probleeme. Strateegia moodustab raamistiku **üksikute tegevuste** valimiseks (strateegia soovituslikud elemendid on esitatud I lisas).

2.2. Linnaasutuste mõjuvõimu suurendamine

Ühissätete määrusega luuakse võimalus, et korraldusasutused *võivad* määrata teatavate ülesannete täitmiseks ühe või mitu vahendusasutust (ühissätete määruse artikli 123 lõige 6). ERFi määruse artikli 7 lõike 4 raames on see aga kohustus. Linnaasutused *tuleb* määrata vahendusasutusteks hoolimata neile delegeeritud ülesannete ulatusest. Nad vastutavad ülesannete eest, mis on seotud vähemalt tegevuste valimisega, kooskõlas ühissätete määruse artikli 123 lõikega 6 (või asjakohasel juhul selle määruse artikli 123 lõikega 7).

2.2.1. Üksikute tegevuste valimine

ERFi artikliga 7 hõlmamata tegevuste valimisel lähtub korraldusasutus (ühissätete määruse artikli 125 lõige 3) seirekomisjoni heaks kiidetud metoodikast ja kriteeriumidest (ühissätete määruse artikli 110 lõike 2 punkt a).

ERFi artikli 7 kohase säästva linnaarengu raamistikus vastutab tegevuste valimise metoodika ja kriteeriumide heakskiitmise eest seirekomisjon. Tegelik tegevuste hindamine ja valimine delegeeritakse siiski linna säästva arengu strateegia elluviimise eest vastutavale linnaasutusele.

Erinevad ülesanded, mis kuuluvad tegevuste valimise alla, on kindlaks määratud ühissätete määruse artikli 125 lõikes 3 ning need hõlmavad nii tegevuse sisu hindamist kui ka rahastamiskõlblikkuse, haldussuutlikkuse ja nõuetelevastavuse kontrollimist.

Et täita neile delegeeritud ülesandeid, peab linnaasutustel olema juurdepääs põhiteabele, näiteks peavad nad teadma, kas tegevus on rahastamiskõlblik, kas see on kooskõlas kohaldatava õigusega ning kas selle puhul on olemas toetuse saamise tingimuste täitmiseks vajalik haldus-, finants- ja tegevussuutlikkus. Kui linnaasutusel puudub selle kontrollimiseks piisav pädevus, võib need kontrollid teostada korraldusasutus (või tema nimel mõni muu vahendusasutus). Seega võib linnaasutus vaadelda oma hindamise käigus vaid tegevuste kvaliteeti ning tegevuste asjakohasust linnaarengu integreeritud strateegia ja asjakohase rakenduskava seisukohast. Delegeerimise ulatuse määrab linnaasutusega konsulteerides kindlaks korraldusasutus ja see vormistatakse ametlikult kirjaliku dokumendina (II lisas on esitatud üks võimalus, kuidas seda kirjalikku dokumenti vormistada).

Korraldusasutused võivad jätta endale õiguse kontrollida enne heakskiitmist lõplikult tegevuste rahastamiskõlblikkust. Sellega saab korraldusasutus kindluse ses suhtes, et linnaasutused on kohaldanud tegevuste valimise menetlust ja kriteeriume nõuetekohaselt, olles täitnud eeskätt nõuded, millega tagatakse, et

- tegevused aitavad saavutada asjaomase prioriteetse suuna konkreetseid eesmärke ja tulemusi;
- menetlused on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad ning nende puhul on võetud arvesse ühissätete määruse artiklites 7 ja 8 sätestatud üldpõhimõtteid.

Kui korraldusasutusel on tõendeid selle kohta, et valikukriteeriume ei ole kohaldatud nõuetekohaselt, tuleks tegevuste valimise delegeerimine kuni selguse saavutamiseni peatada.

2.2.2. Linnaasutuste määramine vahendusasutusteks

Tegevuste valimise ülesannete delegeerimisel linnaasutusele hakkab linnaasutus tegutsema vahendusasutusena.

Korraldusasutuse ja sertifitseerimisasutuse suhtes kohaldatav määramise kord (sh komisjoni teavitamine ning sõltumatu auditeerimisasutuse aruanne ja arvamus) on sätestatud ühissätete määruse artiklis 124.

Mis puudutab ERFi määruse artiklit 7, siis linnaasutused on hõlmatud ühissätete määruse artiklis 124 sätestatud määramise korraga **üksnes neile delegeeritud ülesannete osas**. See tähendab, et sõltumatu auditeerimisasutus, kes esitab määramisprotsessi käigus **aruande** ja **arvamuse**, peab saama kinnituse, et delegeeritud ülesannetega seotud süsteemi ülesehitus on kooskõlas ühissätete määruse XIII lisas sätestatud määramiskriteeriumidega. Sõltumatul auditeerimisasutusel peaks olema võimalik seda teha, auditeerides korraldusasutuse ja/või sertifitseerimisasutuse enda hinnangut vahendusasutuse kohta ja teostades vahendusasutuse tasandil mõned lisakontrollid, mille võib korraldada valimi alusel.

Kui linnaasutusele delegeeritud ülesanded hõlmavad üksnes tegevuste väljavalimist, peab **sõltumatu auditeerimisasutus saama seega kinnituse selle kohta**, et

- korraldusasutuse ja linnaasutuste asjaomased omavahelised kokkulepped on vormistatud ametlikult **kirjaliku dokumendina** (nt II lisas esitatud kirjaliku lepinguna) ja
- linnaasutuste tasandil on kehtestatud **piisavad** delegeeritud ülesannetega seotud **menetlused** ja korraldusasutuse tasandil on kehtestatud piisavad menetlused selleks, et kontrollida linnaasutustele delegeeritud ülesannete täitmise tõhusust.

Korraldusasutuse ja vahendusasutuse omavahelisi **kokkuleppeid käsitlev kirjalik dokument** on väga tähtis juhtimis- ja kontrollisüsteemi element. Põhimõtteliselt peaksid sellised dokumendid olema olemas alates rakenduskava elluviimise algusest. ERFi määruse artikli 7 raames (linnade säästev areng) võib linnaasutuste valimine vahendusasutusteks siiski toimuda rakenduskava elluviimise ajal (nt kui parimate strateegiade väljavalimiseks korraldatakse konkurss). Sellisel juhul auditeerib linnaasutusi rakenduskava elluviimise ajal pärast linnaasutuste vormistamist vahendusasutusteks vaid auditeerimisasutus.

Korraldusasutus peaks teavitama auditeerimisasutust viivitamata ükskõik millise uue vahendusasutuse määramisest rakenduskava elluviimise käigus. Auditeerimisasutus peaks seejärel hindama uue vahendusasutusega seotud riske ja vaatama vastavalt läbi oma auditistrateegia, et saada kinnitust selle kohta, et korraldusasutus vastab seoses uuele vahendusasutusele delegeeritud ülesannetega endiselt määramiskriteeriumidele.

Liikmesriikidele määramismenetluse kohta antud juhiste punktis 2.10 on sätestatud järgmine:

Kui korraldusasutus [---] delegeerib rakenduskava elluviimisel ülesanded uuele vahendusasutusele, ei ole mingit nõuet, et korraldusasutuse määramisest tuleb uuesti teatada [---]. Määramise üle järelevalvet teostav asutus peab siiski kontrollima, et need asutused vastavad pärast sellist muudatust endiselt määramiskriteeriumidele. [---] Määramise üle järelevalvet teostav asutus peab veenduma uuele vahendusasutusele delegeeritud ülesannetega seotud süsteemide ülesehituse piisavuses ja auditeerimisasutus peaks kontrollima seda oma süsteemiauditi käigus.

2.2.3. Korraldusasutuse ja linnaasutuste omavahelisi kokkuleppeid kajastava kirjaliku dokumendi soovituslik sisu

Vastavalt ERFi määruse artikli 7 lõikele 5 määrab korraldusasutus linnaasutusega konsulteerides kindlaks selliste säästva linnaarengu integreeritud meetmete haldamisega

seotud ülesannete ulatuse, mille täitmisega tegelevad linnaasutused. Seejärel vormistatakse see ametlikult kirjalikus vormis. Vastavalt ühissätete määruse XIII lisale, milles käsitletakse määramiskriteeriume, peab omavahelisi kokkuleppeid kajastav kirjalik dokument sisaldama vahendusasutuste ja delegeerivate asutuste vastavate vastutusala ja kohustuste kirjeldust, kinnitust selle kohta, et korraldusasutus on kontrollinud vahendusasutuse suutlikkust delegeeritud ülesandeid täita, ja aruandluskorra kirjeldust.

Sellise kirjaliku dokumendi näide on esitatud II lisas. Tuleks siiski märkida, et see ei ole ainus võimalik viis (nt mõnes liikmesriigis kasutatakse õigusakti).

2.2.4. Auditinõuete ulatus

Lisaks sellele, mida on kirjeldatud seoses määramisprotsessiga eespool, kohaldatakse linnaasutuste kui ERFi artikli 7 kohaste vahendusasutuste suhtes rakenduskava elluviimise ajal auditeerimisasutuse teostatavaid **süsteemiauditeid** ja **tegevusauditeid** ning Euroopa Komisjoni või Euroopa Kontrollikoja teostatavaid auditeid. Süsteemiauditite raames hinnatakse vastavust delegeeritud määruse (EL) nr 480/2014 IV lisas sätestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhinõuetele sedavõrd, kui võrd need on seotud delegeeritud ülesannetega. Auditeerimisasutuste teostatavate tegevusauditite ulatus on määratud kindlaks kõnealuse määruse artiklis 27.

2.2.5. Arvukamate ülesannete delegeerimine linnaasutustele – üldine toetus

Kui liikmesriik või korraldusasutus on usaldanud linnaasutusele lisaks tegevuste valimise ülesandele ka teisi ülesandeid, näiteks rakenduskava osa juhtimise ühissätete määruse artikli 123 lõike 7 alusel (edaspidi „üldine toetus”), peaks sõltumatu auditeerimisasutus kontrollima, kas korraldusasutus on kehtestanud raamistiku, et tagada linnaasutuste vastutusala ja kohustuste kindlaksmääramine ning eeskätt nende delegeeritud ülesannete täitmiseks vajaliku suutlikkuse kontrollimine ja aruandluskorra olemasolu, nagu nõutakse ühissätete määruse XIII lisa punkti 1 alapunktis ii sätestatud määramiskriteeriumides.

See tähendab seda, et kui liikmesriik/korraldusasutus on andnud linnaasutustele ühissätete määruse artikli 123 lõike 7 tähenduses üldise toetuse, siis peaks sõltumatu auditeerimisasutus hindama, kas korraldusasutuse nõutav raamistik hõlmab rahuldavalt selle kontrollimist, kas linnaasutused annavad vajalikud tagatised ja kas neil on olemas vajalik finantsvõimekus.

Pärast määramisest teatamist ja rakenduskava elluviimise ajal peaks auditeerimisasutus kontrollima, eeskätt süsteemiauditite käigus, ka seda, kas korraldusasutus on rakendanud nõuetekohaselt menetlusi, mis ta on sisse seadnud veendumaks selles, et ühissätete määruse artikli 123 lõikega 7 hõlmatud linnaasutused esitavad vajalikud tagatised ja neil on olemas nõutav finantsjuhtimise võimekus.

2.2.6. Huvide konflikt

Kui linnaasutus on ERFi määruse artikli 7 kohane vahendusasutus ja ühtlasi toetusesaaja enda välja valitud tegevuse puhul, peaks olema sisse seatud kord, et tagada ülesannete lahususe põhimõtte järgmine, nagu nõutakse ühissätete määruse artiklis 72. See aluspõhimõte on mis tahes juhtimis- ja kontrollisüsteemi põhinõue. Sellega kõrvaldatakse olulised riskid hoidmaks ära olukorda, mille puhul juhtimisel eiratakse kehtivaid menetlusi, ning leevendatakse pettuseriski. Ülesannete lahus hoidmisega vähenevad ka vead, sest menetluse käigus teostab või kontrollib tehinguid rohkem kui üks inimene, millega suureneb vea avastamise tõenäosus.

Põhimõte seisneb selles, et ülesanded, mille korraldusamet delegeerib vahendusametusele, määratakse linnaametuse üksustele/osakondadele, mis ei ole otseselt seotud toetusesaaja vastutusaladega.

Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ehk juhul, kui ülesannete jagamine linnaametuse eri üksustele/osakondade vahel ei ole proportsionaalne (pidades silmas töötajate arvu ja hallatavate vahendite mahtu), peaksid vastutama vahendusametuse ja toetusesaajatega seotud ülesannete eest vähemalt eri inimesed. Sellisel juhul peab vahendusametuse ülesandeid täitva linnaametuse juht tagama kõrgetasemelisema järelevalve ja kvaliteedikontrolli.

2.3. Säätva linnaarengu integreeritud strateegiad

2.3.1. Linnaarengu integreeritud strateegiad ERFi määruse artikli 7 kontekstis

ERFi määruse artikli 7 kohaselt peaksid linnaarengu integreeritud strateegiad sisaldama omavahel seotud meetmeid, mille eesmärk on linnapiirkondade majanduslike, keskkonna- ja kliimaalaste, sotsiaalsete ja demograafiliste tingimuste püsiv paranemine. Kuigi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetatav tegevus ei pea hõlmama kõiki neid elemente, tuleks laiemas strateegias arvesse võtta kõiki loetletud tahke.

Väljendiga „omavahel seotud” peetakse silmas seda, et meetmeid ei tuleks kavandada ja rahastada üksteisest täiesti eraldi, vaid nad peaksid pigem olema välja töötatud avarama integreeritud strateegia raames selge eesmärgiga luua asjaomase linnapiirkonna (mahajäänud linnaosa, kvartal, kogu linn, suurlinna-ala jne) probleemide jaoks sidus ja terviklik lahendus. Kuigi soovitatakse tungivalt töötada välja integreeritud meetmeid, ei ole mingit nõuet, et individuaalne meede ise peab olema integreeritud.

2.3.2. Linnaarengu integreeritud strateegiate aluspõhimõtted

Ehkki määruuses ei käsitleta üksikasjalikult linnaarengu integreeritud strateegiate sisu, on olemas mõned aluspõhimõtted, mida me soovitame arvesse võtta.

- linnaarengu integreeritud strateegia koostamist ei tuleks käsitada haldusülesandena, mille linnaametuse peab täitma, et olla ERFi määruse artikli 7 alusel rahastamiskõlblik. See peaks olema põhjalik ja arenev strateegia, millest on linnaametusele tõeliselt kasu ja mis aitab lahendada põhiprobleeme.
- Strateegia peaks põhinema asjaomase piirkonna tegelikel arenguvajadustel, mille väljaselgitamiseks on teostatud hoolikas piirkondlik ja demograafiline analüüs, määrates kindlaks
 - probleemid;
 - tugevused;
 - nõrkused;
 - võimalused (konkreetses piirkonnas ja laiemas piirkonnas);
 - arengustrateegia (soovituslikud meetmed, investeringud, tegevused).
- Strateegias tuleks ette nähta keskpikk/pikaajaline visioon, st kuni vähemalt 2020. aastani.
- Strateegia peaks olema süsteem omavahel seotud meetmetest, mille eesmärk on linnapiirkondade majanduslike, keskkonna- ja kliimaalaste, sotsiaalsete ja demograafiliste tingimuste püsiv paranemine. Kuigi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastatavad meetmed ei pea hõlmama kõiki neid elemente,

tuleks laiemas strateegias arvesse võtta kõiki eespool loetletud tahke. Ehkki see ei ole kohustuslik, peaksid liikmesriigid püüdma kasutada ESFi vahendeid koostoides ERFi vahenditega selleks, et toetada strateegia raames välja töötatud ja rakendatavaid tööhõive, hariduse, sotsiaalse kaasatuse ja institutsioonilise suutlikkusega seotud meetmeid.

- Kuna igat linnapiirkonnas toimuvat tegevust ei rahastata ERFi määruse artikli 7 kohase säästva linnaarengu raames, tuleks strateegias selgelt viidata ja tugineda teistele olulistele asjaomases piirkonnas tehtavatele investeeringutele (sh Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastatavad investeeringud). Seejuures tuleks iga ELi rahastatava investeerimisprojekti puhul püüda arvesse võtta ERFi artiklis 7 sätestatud linnaarengu integreeritud strateegiat ja luua selle strateegiaga seos. Komisjon soovib seada asjaomaste korraldusasutuste vahel sisse koordineerimismehhanismid, et tagada asjaomases linnapiirkonnas investeeringute, eeskätt ELi toetatavate investeeringute koostoime ja kooskõlastamine.
- Strateegia peaks olema sidus piirkonna ja liikmesriigi üldiste arengueesmärkidega.
- Strateegia peaks olema rakendamissuutlikkuse seisukohast realistlik ja proportsionaalne asjaomase eraldatava rahasummaga.
- Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatav strateegiaga seotud tegevus peab olema seotud selle programmi eesmärkidega, mille raames rahalised vahendid saadakse. Kui integreeritud territoriaalse investeeringu tegemiseks kasutatakse mitme prioriteetse suuna või programmi rahalisi vahendeid, võib liikmesriik soovida kajastada integreeritud territoriaalse investeeringu eesmärke täiendavate tulemusnäitajate kaudu, mis hõlmavad kõiki oma panuse andvaid prioriteetseid suundi või programme.
- Strateegias peaks olema selgelt näidatud, kuidas kaasatakse selle elluviimisesse kohalikke kodanikke, kodanikuühiskonda ja muid valitsemistasandeid. Strateegia koostamine peaks olema ühine ettevõtmine, sest selle ühine väljatöötamine suurendab tõenäosust jõuda integreeritud lähenemisviisini ja väljavaateid strateegia edukalt ellu viia. Ehkki tunnistatakse, et strateegia ühine väljatöötamine on keeruline ülesanne ja eeldab lisaponnistusi, tuleb see pikas plaanis linnaasutusele kasuks.

Täiendavad üksikasjad linnaarengu integreeritud strateegia võimaliku sisu kohta on esitatud I lisas.

2.3.3. Tehniline abi strateegiate väljatöötamisel või olemasolevate strateegiate muutmisel

Säästva linnaarengu integreeritud strateegiate koostamist võidakse rahastada tehnilise abi kaudu, kui see on ette nähtud asjakohases programmis. Vajaduse korral võidakse ERFi määruse artikli 7 alusel rahastatavate strateegia osade hilisemat arendamist ja muutmist rahastada kas tehnilise abi andmisega või linnapiirkondadele keskenduva prioriteetse erisuuna, spetsiaalse linnaprogrammi või integreeritud territoriaalset investeeringut toetavate investeerimisprioriteetide raames.

2.3.4. Rahastamisvahenditest toetatav säästev linnaareng

Säästva linnaarengu jaoks võidakse anda toetust ükskõik millises ühissätete määruse artikliga 66 ette nähtud vormis. Üks neist vormidest on rahastamisvahendid, mis sobivad

eriti hästi sellistes valdkondades nagu kinnisvaraarendus, mahajäetud tööstusalade taaselavdamine, investeerimine energiatöhususse või linnaline liikumiskeskond. Aastatel 2007–2013 rajasid üksteist riiki algatuse JESSICA raames linnaarengu fondid, investeerides linnapiirkondadesse kokku 1,5 miljardit eurot.

Kuna vähemalt tegevuste valimisega seotud ülesannete delegeerimine tähendab tegelikult üksikute linnades toimuvate tegevuste väljavalimist, tuleb rahastamisvahendist ERFi määruse artikli 7 kohase säästva linnaarengu jaoks toetuse andmisel kohaldada õiget lähenemisviisi.

Tehes seoses rahastamisvahenditega tegevuste kohta üksikuid investeerimisotsuseid, tuleb aluseks võtta äriplaanid, mis kajastavad vastavalt turustandarditele rahalist elujõulisust. Sellised otsused teevad fondivalitsejad (ainus erand on ühissätete määruse artikli 38 lõike 4 punkt c), kes tegutsevad kooskõlas turutavadega. Üksikute investeerimisotsuste tegemisse ei tohi kaasata linnaasutusi ega ühtki teist avaliku sektori investorit, sealhulgas korraldusasutusi. Kui rahastamisvahendeid kasutatakse seoses ERFi määruse artikliga 7 ja need aitavad täita 5 % miinimumnõuet, peavad kõnealused linnaasutused siiski olema esindatud rahastamisvahendi juhtorganites, nagu järelevalvenõukogus või nõuandekogus. Seda üksikute investeerimisotsustega seotud nõuet on kinnitatud ka määruses (EL) nr 651/2014 linnaarendusfondide suhtes kohaldatavas riigiabiraamistikus.

2.4. Rakendamise seire ja strateegia hindamine

2.4.1. Seirekomisjon

Seirekomisjoni koosseisu käsitlevad nõuded on sätestatud ühissätete määruse artiklis 48. Seirekomisjoni koosseisu kohta teeb otsuse liikmesriik. Kooskõlas liikmesriigi institutsioonilise ja õigusraamistikuga peab see komisjon siiski koosnema liikmesriigi asjaomaste ametiasutuste, vahendusasutuste ning pädevate piirkondlike ja kohalike asutuste esindajatest (ühissätete määruse artikkel 5). Sõnaselgelt on nimetatud pädevaid linnaasutusi ja muid avaliku sektori asutusi.

2.4.2. Seire

- Liikmesriik seab sisse seiresüsteemi, mis võimaldab edastada andmeid programmide, prioriteetsete suundade, fondide ja sekkumiskategooriate kaupa (sh vajaduse korral territoriaalsete rakendusmehhanismide ja territooriumi liikide kaupa). See võimaldab deklareerida eraldi iga üksiku prioriteedi kulud, sh selliste prioriteetide kulud, mis aitavad ellu viia linnaarengu integreeritud strateegiat, ja neid kulusid auditeerimisel eristada. Programmide elluviimisel ja eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme hinnatakse kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate põhjal (ühissätete määruse artikli 27 lõige 4). Need näitajad on aluseks seirele, hindamisele ja tulemuslikkuse analüüsile ning nende hulka kuuluvad eraldatud kuludega seotud finantsnäitajad, toetatud tegevustega seotud väljundnäitajad ja asjaomase prioriteediga seotud tulemusnäitajad. Eespool nimetatud regulatiivseid nõudeid kohaldatakse ka ERFi määruse artikli 7 alusel toetatavate säästva linnaarengu meetmete suhtes.
- Liikmesriigid peavad andma programmi rakendamise kohta, sh integreeritud säästvast linnaarengust, aru programmi rakendamise aastaaruande kaudu (ühissätete määruse artikkel 50). Lisaks peavad liikmesriigid esitama 2017. ja 2019. aastal eduaruande (kooskõlas ühissätete määruse artikli 52 punktiga e) partnerluslepingu täitmise kohta. Need eduaruanded sisaldavad hinnangut, mis käsitleb integreeritud lähenemisviisi rakendamist säästvat linnaarengut hõlmava territoriaalse arengu

suhtes. Seepärast julgustab komisjon liikmesriike teostama seirekomisjonides korrapäraselt seiret ERFi määruse artikli 7 kohaldamise üle linnade arengustrateegiatega suhtes.

- Komisjon esitab läbirääkimiste tulemustest aru andmise raames (ühissätete määruse artikli 16 lõige 3) 31. detsembriks 2015 aruande integreeritud säästva linnaarengu lülitamisest partnerluslepingutesse ja programmidesse.
- Linnade arenguvõrgustiku abil, millega edendatakse suutlikkust, koostöövõrgustikke ja kogemuste vahetamist liidu tasandil säästva linnaarengu strateegiatega eest vastutavate linnaasutuste vahel, püütakse saada pidevat tagasisidet ERFi määruse artikli 7 rakendamise kohta.

2.4.3. *Hindamine*

- Hindamine programmiperioodi jooksul (ühissätete määruse artikkel 56) tähendab seda, et liikmesriik peab vaatlema asjaomasel perioodil vähemalt korra, kuidas fondidest saadud toetus on aidanud kaasa iga prioriteedi eesmärkide saavutamisele. Sellised hindamised peaksid põhinema hindamiskaval (ühissätete määruse artikli 56 lõige 1), mis peaks olema sidus selle programmi, prioriteedi või integreeritud territoriaalse investeeringu eesmärkide ja kavandatud meetmetega, mille kaudu säästva linnaarengu meetmeid võetakse.
- Linnaarengu integreeritud strateegia puhul, mille jaoks kasutatakse eri prioriteetide või programmide rahalisi vahendeid, soovib komisjon tungivalt kasutusele võtta täiendavad hindamisküsimused või teostada lisahindamisi, et hinnata strateegia kui terviku osatähtsust linna arengueesmärkide saavutamisel.

I LISA. LINNAARENGU INTEGREERITUD STRATEEGIA SOOVITUSLIKUD OSAD

Programmi URBACT (<http://urbact.eu/>) raames on nähtud palju vaeva selle nimel, et töötada välja integreeritud lähenemisviis ning süstematiseerida kohalike integreeritud tegevuskavade ja strateegiate nõutavad osad. Allpool esitatud loetelu, mis sisaldab linnaarengu integreeritud strateegia soovituslikke osi, põhineb URBACTi kohaliku toetusrühma vahendite loetelul. Nende osade esitamise viis sõltub loomulikult kohalikust olukorrast.

a) Linnakeskkonna ülevaade ning peamiste probleemide ja poliitiliste ülesannete kindlaksmääramine

Võimalik sisu:

- statistiline teave ja alusandmed linnakeskkonna ja probleemide kirjeldamiseks ja määratlemiseks (selgete viidetega ERFi määruse artiklis 7 nimetatud viiele probleemide rühmale), näiteks:
 - rahvastikustatistika ja demograafia,
 - tööpuudus- ja tööhõivestatistika,
 - tööstuse/tööhõive struktuur,
 - asjaomaste linna hõlmavate programmide (ERF ja ESF) kokkuvõte;
- soovitatav on kirjeldada ka hetkeseisu ERFi määruse artiklis 7 eraldi kindlaks määratud viit laadi probleemide (majanduslikud, keskkonna- ja kliimaalased, sotsiaalsed ja demograafilised) lahendamisel, esitades näiteks:
 - institutsioonilise tausta ülevaate – eri asutuste ülesanded ja vastutusala,
 - olemasolevate asjakohaste strateegiate ja poliitikameetmete (kohalike, piirkondlike ja riiklike) kokkuvõtte,
 - alusuuringust / laiendatud SWOT-analüüsist pärit teave,
 - probleemide ülevaate ja analüüsi ning võimalikud lahendused.

b) Strateegia keskpunkti ja eesmärkide kindlaksmääramine

Võimalik sisu:

- strateegia keskpunkti kirjeldus ja selle valimise põhjuste analüüs;
- peamiste püüdluste kokkuvõte;
- strateegilise eesmärgi või visiooni tutvustus;
- tegevuskava üldiste prioriteetide loetelu;
- põhieesmärkide loetelu (mida soovite saavutada) – kandke hoolt selle eest, et need oleksid konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised (SMART).

c) Meetmed/ajakava

Võimalik sisu:

- soovituslikud tegevused/meetmed/toimingud, mis töötatakse välja ja viiakse ellu selleks, et aidata saavutada nimetatud eesmärgi ja tulemusi (võite rühmitada eri tegevused eri eesmärkide alla);
- teave selle kohta, millal need tegevused ellu viiakse;
- Gantti diagramm meetmete ja ajakava kohta.

d) Rahastamiskava

Võimalik sisu:

- ülevaade vahenditest, mis on vajalikud strateegia elluviimiseks;

- võimalike rahastamisallikate (sh ERF ja ESF) kokkuvõte;
- ülevaade sellest, kuidas loetletud tegevused on seotud 2014.–2020. aasta programmidega (ja ka teiste Euroopa algatustega, nagu raamprogramm „Horisont 2020”).

e) Elluviimise raamistik

Võimalik sisu:

- teave selle kohta, kes meetmed ellu viib – sidusrühmade ülesanded ja vastutusala;
- teave juhtimise kohta;
- edusammude jälgimisel kasutatavate näitajate kokkuvõte.

f) Riskianalüüs

Võimalik sisu:

- riski liigi (nt tegevus-, finants-, õiguslik, personali-, tehniline, käitumuslik risk) kirjeldus;
- riskide liigitamine väikesteks, keskmisteks ja suurteks;
- tõenäosuse ja mõju vähendamiseks võetavate võimalike sammude kirjeldus.

II LISA. KORRALDUSASUTUSE JA LINNAASUTUSE OMAVAHELISI KOKKULEPPEID KAJASTAVA KIRJALIKU DOKUMENDI SOOVITUSLIK VORM

Linnaasutuse XY ja korraldusasutuse omavahelised kokkulepped seoses tegevuste valimisega

1. Linnaasutus XY valib korraldusasutuse vastutusel välja tegevused linnaarengu integreeritud strateegia elluviimiseks.
2. Linnaasutus XY tegutseb tegevuste valimisel vastavalt ERFi määruse artiklile 7 ja ühissätete määruse artikli 123 lõikele 6 korraldusasutuse vahendusasutusena. Korraldusasutus on kontrollinud vahendusasutuse suutlikkust täita delegeeritud ülesandeid.
3. Tegevuste valimise meetodika ja kriteeriumid on heaks kiitnud seirekomisjon.
4. Korraldusasutus kinnitab, et linnaasutuse XY linnaarengu integreeritud strateegia on sidus programmi prioriteetse suunaga XY. Korraldusasutus ja linnaasutus XY lepivad kokku asjakohases aruandlusmenetluses, et jälgida, kuidas strateegia aitab kaasa asjaomase programmi rakendamisele.
5. Linnaasutuse XY ülesanded tegevuste väljavalimisel on järgmised:

(Nagu on märgitud juhiste punktis 2.2.1, peavad tegevuste valimiseks olema linnaasutuse käsutuses kõik teadliku otsuse vastuvõtmiseks vajalikud elemendid. Eelkõige peaks linnaasutus olema teadlik sellest, kas tegevus on rahastamiskõlblik, kas see on kooskõlas kohaldatava õigusega ning kas selle puhul on olemas toetuse saamise tingimuste täitmiseks vajalik haldus-, finants- ja tegevussuutlikkus. Kui linnaasutusel puudub selle kontrollimiseks piisav pädevus, võib need kontrollid teostada korraldusasutus. Tulemused tuleks seejärel esitada linnaasutusele. Ülesanne kohaldada kokkulepitud valikumenetlust ja -kriteeriume peaks jääma siiski kõikidel juhtudel linnaasutusele, tingimusel et teostatakse lõplik rahastamiskõlblikkuse kontroll.)
6. Korraldusasutusele jääb õigus teostada enne tegevuste heakskiitmist lõplik rahastamiskõlblikkuse kontroll saavutamaks kindlus selle suhtes, et valikumenetlust ja -kriteeriume on kohaldatud nõuetekohaselt.
7. Juhul kui linnaasutus XY on mõne tegevuse puhul toetusesaaja, tagab linnaasutus XY nõuetekohase ülesannete lahususe, et vältida võimalikku huvide konflikti. Kehtestatud peavad olema asjakohased menetlused.
8. Linnaasutus XY dokumenteerib tegevuste valimise menetluse ja tulemused ning kõikide dokumentide säilitamisel peetakse kinni ERFi rahastatud tegevuste puhul ette nähtud asjakohastest tähtaegadest. Korraldusasutusel, auditeerimisasutusel, Euroopa Komisjonil ja Euroopa Kontrollikojal on õigus tegevuste valimist auditeerida.
9. Korraldusasutus ja linnaasutus XY lepivad kokku strateegia elluviimise toetamise esialgses eelarves. Rahastamine ei ole tagatud linnaasutuse XY välja valitud tegevustele siiski automaatselt, vaid kõnealused tegevused peavad olema kooskõlas regulatiivsete nõuetega ja samuti sõltuvad nad rahastamisvahendite kättesaadavusest.